

AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE
1894. márczius 28-án
SZÉKELYHIDON TARTOTT
TAVASZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.



16

NYOMATOTT
KOHN SÁMUEL GYORSSAJTÓJÁN
SZÉKELYHIDON.

Az érmelléki ev. ref. egyházmegye

1894. MÁRCZIUS 28-ÁN

Székelyhidon tartott tavaszi rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.



NYOMATOTT
KOHN SÁMUEL GYORSSAJTÓJÁN SZÉKELYHIDON

AZ ÉRMELLÉKI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1894. MÁRZCIUS 28-ÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT TAVASZI RENDES
KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ö K Ö N Y V E.



J E L E N V O L T A K :

Nagy István esperes és **Fráter Imre** egyházmegyei gondnok
elnöklete alatt.

a.) *Tanácsbírák:*

Egyházi részről:

Világi részről:

Thamássy Lajos e. főjegyző is.	Konrád László v. főjegyző is.
Vecsey Sándor	Zsigó Endre
Szathmáry Sándor	Draveczy Béla
Marjai Péter e. jegyző	Fráter Béla
Bányai László	Fényes Endre.
Váradi Soma egyh. m. ügyvéd s. v jegyző.	

b.) *Egyes egyházak képviselői:*

Albis: Sas Károly lelkész.

Álmosd: Bajza Antal, l. Schleinig Gábor t.

Alsó-Ábrány: k. Szabó József l.

Apát-Keresztur: Csuka Ferencz l. Csekő Sándor g.

Asszonyvására: Vecsey Sándor l. Oláh Imre g.

Bagamér: Bányai László l.

Bályok: Molnár Mihály l. F. Herman Ferencz g.

Bogyoszló: Bakó Imre g.

B.-Diószeg: Pap Gusztáv l. Oláh Ferencz g.

- B.-Félegyháza* : Végh Lajos l. Nagy József t. Seres János t.
Csokaly : Simon Elek l. Kovács József t.
Ér-Adony : Jakab József l. Tóth Pál, Szodorai Sándor pr.
Ér-Keserü : Fazekas Imre l.
Ér-Köbölkút : Torma Károly l.
Ér-Mihályfalva : Nagy Imre h. l. Lovas Sándor főgondnok.
Ér-Olaszi : Themássy Lajos l. Milotay Lajos t. Ákom János g.
Ér-Semjén : Végh József l. Fráter Béla pr.
Ér-Tarcsa : Kalas István l.
Felső-Ábrány : Debreczeni László l.
Gálos Petri : Takács Ferencz s l. Szávó Gábor g.
Monos-Petri : Szathmáry János t.
H.-K.-Szt.-Imre : Nagy István l.
H.-K.-Szt.-Miklós : ifj. Szabó József l. Ölyüs Lajos t.
Kakad : Csontos László l.
Kécz : Balogh Imre l. Nagy József g. Szántó Sándor k.
Boros János pr.
Kereki : Bessenyei Imre s. l.
Kóly :
Margitta : Szathmáry Sándor l.
Micske :
N.-Léta : Marjai Péter l.
Ottomány : Szabó Mihály l. Kovács Károly g.
Piskolt : Ablonczy József l. Pálur Ráfáel t. Kovács Lajos
és Simon István pr.
Poklostelek : Ungváry Gyula l. Fazekas Sándor t. Balog
János g.
Szalacs : Kovács József s. l.
Székelyhid : id. Szabó József l. Pozsgai Károly t.
Szt.-Jobb : Bán Sándor l. Rozsályi István g.
Széplak : Takács József l.
Tóti :
Uj-Léta : Lénárt Péter l. Csiha Antal t.
Vajda : Magyar Gábor l.
Tanító kar képviselőiben : Hajdu József, Halász Imre,
Borbély Lajos, Debreczeni Ferencz s több tanító

Egyházi elnök Nagy István esperes Istenhez emelt s a nemzeti közgyűszhoz alkalmazott buzgó imával a gyűlést megnyitván, a tanácskozás megkezdése előtt a honfui igaz kegyelet szivből jövő s szivhez szólló meleg hangján emlékezik meg azon nagy veszteségről mely árva nemzetünket legnagyobb s legigazabb fiának, valódi politikai megváltójának, az örökbecsű 1848-iki törvények, s köztük a bennünket egyházilag oly közlelről érdeklő XX-ik törvényezikk létrehozójának **Kossuth Lajosnak** folyó hó 20-án Turinban bekövetkezett gyászos halálával érte, — áldva az isteni gondviselést mely őt nemzetünknek adta örök dicsőségül s kérve a kegyelem Istenét hogy az ő Mózesének elhunytával árván maradt nemzetnek adjon bölcs Józsuékat kik a nemzeti megváltás, általa sikerrel megkezdett dicső munkáját hozzá méltóan bevégezhesék.

Közgyűlés egyházi elnökének megindító emlékbeszédét a honfui igaz fájdalomtól áthatott kebellet fenállva hallgatá. — Majd Fráter Imre egyházmegyei gondnok közgyűlésünk világi elnöke az általános közérzületnek hangot adva inditványozza hogy mondassék ki e közgyűlés által határozatilag miszerint a nemzeti közgyűszban az érmelléki ev. ref. egyházmegye is részt venni kívánván

K o s s u t h L a j o s n a k

halála felett mély és igaz részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést; — és hogy az Ő nagy neve, s páratlan érdemei ez egyházmegye által is megörökítve legyenek e közgyűlési jegyzőkönyvében egy külön gyászlap nyittassék emlékének.



Egyházmegyei gondnok indítványát közgyűlés egyhangulag nagy helyesléssel elfogadja, s a jegyzőkönyvnek ez értelemben azonnali szövegezésére egyházi főjegyzőt felhívja.

E felhívásnak nevezett eleget tévé, ezen jegyzőkönyv felolvasatott s közgyűlés által azonnal hitelesített.

I. Olvasatott Nagy István esperesnek az 1893-ik évi október hó 17-én tartott őszi közgyűléstől az 1894-ik év márczius 26-ig végzett ügyekről hivatalos jelentése a mint következők:

Esperesi jelentés.

Az 1893-ik évi októberi gyűlés után végzett dolgokról.

1. Több tanítói díjleveleket meghitelesítettem.
2. Kósa István tanítójelöltet, Kis-Kerekiben ideiglenesen felhatalmaztam.
3. A margitai lelkészi állomásra pályázatot hirdettem, 35 pályázó közt a jelölést megejtettem, a választást kitűztem, és az elválasztott lelkészt, Nagy Imrét, a választást megerősítvén felhatalmaztam.
4. Kiss Sándor b.-ábrányi tanítót Felső-ábrányban ideiglen felhatalmaztam.
5. Tiszt. Molnár József atyafit Semjénben, lelkészi szolgálatra felhatalmaztam.
6. Az őszi egyházkerületi és zsinati üléseken résztvettem.
7. Nagy Imre diószegi segédlelkésznek szolgálati bizonyítványt adtam.
8. Mátyási Ilona okleveles tanítónőt Diószegen megerősítettem.
9. Nagy Imre diószegi s. lelkészt Mihályfalvára áthelyeztem.
10. A szalacsi egyháztanács útján Tóth Miklós fitanítót a tavaszi vizsgán való megjelenésre felszólítottam.
11. Néhai Révész Bálint püspök emlékére, 14 frttal beszámoltam.
12. Bán Sándor lelkész, Kalas Sámuel, Juhász János, Fazekas Sándor tanítók részére 28 frtjával kiutalt rendkívüli államsegélyt 112 frtot átadtam, s nyugtáikat felterjesztettem.
13. Alsó-Ábrány, Adony, Keresztur, Kóly és Monos-Petri egyházaknak az 50 frtjával kiutalt ref. egyleti segélyt 250 frtot átadtam, és nyugtáikat felterjesztettem.

14. Az ujlétai ügyben Tekintetes gondnok urral egyetértőleg, vizsgálatot rendeltem.
15. Csia Kálmán, IV-ed éves hittanhallgatót, Mihályfalva, illetőleg Diószegre, a lelkészi szolgálatra ideiglen felhatalmaztam.
16. Ifjabb Kiss Sándor tanítójelöltet, Szentjobbi vegyes iskola vezetésére ideiglenesen felhatalmaztam.
17. Uj-Létán a gondnok és egyháztanács választását elrendeltem.
18. A baldácsi alap évi osztalékát 45 frt 40 krt beadtam.
19. Kovács Gusztáv, kokadi s lelkész az egyházmegye kötelékéből elbocsátottam.
20. A misszió ügyet felszerelve felterjesztettem.
21. Az egyházmegyei könyvtárt, Halász Imre könyvtárnoknak átadtam.
22. Simon Márton, asszonyvásári tanítót elbocsátottam.
23. Az ujlétai egyháztanács előterjesztésére, volt gondnok ellen törvényes lépés tételére az egyházmegyei ügyvédet felhatalmaztam.
24. Kovács Sándor IV-ed éves hittanhallgatót, főtiszteletű püspök ur kibocsátása után, a lelkészi teendőkre felhatalmaztam, és tanítói működéséhez beleegyezésemet adtam.
25. Az egyházi törvényeket szétosztottam.
26. Az évi államsegélyből 230 frt Fazekas Mihály, Szabó József Bán Sándor, Csuka Ferencz lelkészek, Seres János és Sárközi Gábor tanítók közt kiosztottam; gyámintézetünk illetőségét 535 frtot beszolgáltattam.
27. Jánky Victor szalacsi tanítót elbocsátottam.
28. A közalap évi járulékait a földhitelintézethez felküldtem.
29. A nagyváradon tartott bizottsági ülésen, az egyházmegyét képviseltem.
30. Valamennyi hivatalos rendeletek, és megbízásokban intézkedtem.

Mindenhai tisztelettel vagyok,

H.-K.-Szt-Imrén márczius 26. 1894.

A nagytiszteletű és Tekintetes közgyűlésnek:

alázatos szolgája

Nagy István

esperes.

A felolvasott esperesi jelentés helyeslő tudomásul vétetik s e benne foglalt elnöki intézkedések közgyűlés által megerősítettnek.

2. Olvastatott a n. váradi felsőbb leányiskola intéző bizottságának N. Váradon tartott ülésében felvett tudomás vétel s a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez pártolás-érti felterjesztés végett egyházmegyei közgyűlésünkhöz megküldött jegyzőkönyve.

A felolvasott jegyzőkönyvben foglalt intézkedés tudomásul vétetik, s pártolás végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetik.

3. Olvastatott az 1893. dec. 26-án megtartott margittai lelkész választás alkalmával a választás vezetésére kiküldött egyházmegyei bizottság által margittán 1893 dec. 26-án felvett s közgyűlésünkhöz betérjesztett jegyzőkönyve.

A felolvasott jegyzőkönyvből örömmel győződvén meg közgyűlés arról, hogy a margittai lelkész választás a legszebb rendben, a törvények teljes betartásával tartatott meg, s a választás ellen sem a választás alkalmával, sem azóta kérvény nem adatott be : a választást végleg megerősíti, s Nagy Imre ér diószegi segéd lelkészt a margittai egyház megválasztott lelkészül ezennel kinyilvánítja.

4. Olvastatott az egyházmegye lelkészi kara által 1894. márc. 27-én Székelyhidon tartott értekezlett jegyzőkönyvének közgyűlésünkhöz betérjesztett 1 ső száma amint következik :

JEGYZŐKÖNYV.

Mely felvétellett az érmell. ev. ref. egyházmegye lelkészi karának Székelyhidon 1894. Márczius 27-én tartott értekezletéről.

I. sz. Esperes az értekezletet megnyitván, jelentést tesz az egyházmegyei lelkészi könyvtár állapotáról, hangyozván az eddigi kezelés rendszertelenségét föl hívja kezetünket ez irányban való határozat hozatalra. A közgyűlés elnökének hozzá szólása után kimondja értekezletünk, hogy :

1., a könyvtárnok mellé egy „kezelő választmányt“ alakít s ennek tagjaiul Thamásy Lajos, Vecsey Sándor, Torma Károly és idős Szabó József (Székelyhid) lelkész urakat választja meg.

2., „a könyvtári pénztár“ ez évtől fogva „a házi pénztárnok“ által kezeltetik, ugyanban, hogy a két pénztár bevételei és kiadásai külön-külön számadás tárgyát képezendik.

3., a könyvtárnok részére ezen fölrással „Az érmelléki ref. lelkészi kar könyvtára 1894“ egy ruggyanta bélyegzőt készített, melylyel könyvtárnok a könyveket több helyen megpecsételi

4., utasítja könyvtárnokát a könyvek kiadásánál a térítvények szigorú alkalmazására.

5., megbizza a kezelő választmányt, hogy az őszi értekezlet idején a tagsági díjak változtatására nézve javaslatot terjesszen értekezletünk elé.

A felolvasott jegyzőkönyvben foglalt az egyházmegyei lelkészi könyvtár illető ezen intézkedések helyeslőleg tudomásul vétettnek.

5. Olvastatott ugyancsak az egyházmegyei lelkész kar által f. évi Márczius 27-én Székelyhidon tartott értekezlete jegyzőkönyvének közgyűléshez beterjesztett 2-ik száma amint következik :

II. sz. Esperes a könnyebb kezelés, s főként a kisebb egyházakon való könnyítés, illetve a teher arányosabb megosztása szempontjából indítványozza hogy az eddig külön-külön kivetett esperesi napdíj, egyházker. és egyházmegyei jegyzőkönyvek ára, s más ily apróbb közigazgatási költségek ezentul — már ez évben is — „egyházmegyei közigazgatási költség“ czimen lélekszám arányában vettessék ki az egyes gyülekezetekre, úgy az egyházkerületi, mint az egyházmegyei közigazgatási költség 1—1, tehát együtt 2^o/_o-ban állapittassék meg

s ezen összegek az egyházmegyei házipénztárnok kimutatása szerint ez évben mielőbb, ezentul pedig Január hó végéig a házi pénztárnokhoz beküldessenek, hogy az egyházker. közigazgatási költségek még a tavaszi ker. gyűlés előtt rendeltetésök helyére eljuttathatók legyenek.

Lelkészi értekezletünk ez indítványt a maga teljes egészében magáévá teszi, s annak megerősítését, a nt. s tek. Egyházmegyei közgyűlésnek tisztelettel ajánlja.

A felolvasott jegyzőkönyvben foglalt indítvány közgyűlés által helyeslőleg fogadtatik s annak értelmében határozatilag kimondatik hogy e folyó éven kezdve az eddig több külön czimen szedetni szokott egyházmegyei közigazgatási költség együttesen „*Egyházmegyei közigazgatási költség*“ czimen lélekszám szerint 1 krajezárban vettessék ki az egyes gyülekezetekre s így az egyházkerületi közigazgatási költséggel mely szinte 1 krajezárba van a lelkek száma után megállapítva, 2 krajezár vettessék ki lélekszám szerint egyházkerületi s egyházmegyei közigazgatás czimen az egyes gyülekezetekre mely összeget azok tartoznak ez évben mielőbb, ezentul pedig minden év Január havának végéig az egyházmegyei házi pénztárba beküldeni.

Egyszersmind beterjeszti esperes az ez alapon már ez évre készített költségvetést.

6. Esperes beterjeszti az országos közalap 1893-ik évi számadását az érmelléki ev. ref. egyházmegye részéről.

A számadás helybenhagyólag tudomásul vétetik, s e jegyzőkönyv kapcsában kinyomatni rendeltetik.

Az érm. ev. ref. egyházmegye esperesének számadása az 1893-ik évi országos közalap járulékairól.

Sorszám	I. Egyház neve	II. Hátralékok rovata.				III. Folyó évi járulékok rovata.									
		összes hátraléka jan. 1-én		ebből töröltetett		hátralékból befizetett a folyó 1893 évben.		hátraléka maradt a f. 1894. évre		járuléka a folyó 1894. évre		ebből fizetett 1893. évben		ebből hátralék maradt a f. 1893. év decz 31-én.	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Alsó-Abrány								6	10	6	10			
	Felső-Abrány								11	50	11	50			
	Adony								17		17				
	Albis								30		30				
5	Álmosd								52		52				
	Asszonyvásár								32		32				
	Bagamér								80		80				
	Bályok								29	60	29	60			
	Bogyoszló								32		32				
10	Csokaly								32		32				
	Diószeg								200		200				
	Félegyháza								40		40				
	Kakad								28		28				
	Kécz								15		15				
15	Kereki								24	90	24	90			
	Keresztur								6	70	6	70			
	Keserü	43					43		43		26	30	16	70	
	Kóly								25		25				
	Köbölkut								25		25				
20	Nagy-Léta								144	60	144	60			
	Új-Léta								25		25				
	Margita								81		81				
	Micske								28		28				
	Mihályfalva								94		94				
25	Olaszi								24		24				
	Ottomány								34	85	34	85			
	Gálos-Petri								24		24				
	Mónus-Petri								6	90	6	90			
	Piskolt								29		29				
30	Poklostelek								18		18				
	Semjén								42		42				
	Szalacs								81		81				
	Székelyhid								90	10	90	10			
	Szentimre								38	40	38	40			
35	Szentjobb								12	76	12	76			
	Szentmiklós								34		34				
	Széplak								44		44				
	Tarcsa								18	70	18	70			
	Tóti								25	50	25	50			
40	Vajda								31	30	31	30			
		43					43		1656	91	1640	21	16	70	

Számadás:

Bevétel: I. maradvány	
„ II. Folyó járulék . . .	1640 frt 21 kr.
Kiadás: I-ső küldemény . . .	500 frt —
„ II-ik küldemény . . .	500 frt —
„ III-ik küldemény . . .	500 frt —
„ IV-ik küldemény . . .	138 frt 51
Összesen:	1638 frt 51 kr.
Postadíj	1 frt 70 kr.
Együtt:	1640 frt 21 kr.

Kelt H.-K. Sz.-Imrén márczius 15. 1894.

Nagy István, s. k.

érmelléki esperes.

7. Marjai Péter e. m. e. t. bíró mint az egyházmegyei tanügyi bizottság elnöke jelenti, hogy egyházmegyénk iskolái a körüi dékánok által meglátogatattak, de mivel több ok miatt a tanügyi bizottság e közgyűlést megelőzőleg ülését meg nem tarthatta, ezen látogatás eredményéről kimerítő jelentést most nem tehet. Azonban az egyházmegyei közgyűlés után az egyházmegyei tanügyi bizottság meg fogja tartani ülését, s annak jegyzőkönyvét még az évi canonica visitatiót megelőzőleg megküldi az esperesi hivatalhoz, hogy azt a visitációs küldöttségek már ez évben használhassák.

E jelentés tudomásul vétetik s az abban jelzett intézkedés a tanügyi bizottság részéről elváratik.

8. Olvastatott az egyházmegyei gyám és nyugintézet-i közgyűlésnek Székelyhidon folyó év márczius hó 27-én felvett jegyzőkönyve közgyűlésünkhöz felterjesztett 3-ik 6-ik és 7-ik száma.

Az említett gyám és nyugintézet-i jegyzőkönyv 3-ik száma alatt, azon indoknál fogva mert több lelkésznek komoly aggodalmat keltő nagy mérvű hátránya és felnövekedett adóssága van a gyámoldával szemben, fölkéri a gyámoldai és nyugintézet-i közgyűlés egyházmegyei közgyűlésünket hogy a lelkészi

évi járadék hátrányok behajtása egyházmegyei közigazgatási uton eszközölthessék, s jövőben az egyházmegyei esperes közbenjárásával eként pontosan behajtassanak minden év lejártával. Továbbá hogy a lelkész adósok tartozásainak behajtása ne az intézeti ügyvéd, hanem egyházmegyei közigazgatási uton eszközölthessék. Végül jövőben minden lelkész adós adósságának 10 %-át évenként törleszteni s a kamatot pontosan fizetni köteles lévén, ha ezen kötelességének eleget nem tesz, annak teljesítésére egyházmegyei közigazgatási uton szorítsák.

A 6-ik szám alatt tudomás vétel végett bejelenti gyám és nyugintézeti közgyűlés egyházmegyei közgyűlésünknek hogy Szathmári Sándor gyámintézeti pénztárnoknak 1893-ik évi számadása megvizsgáltván az nyugtákkal és ellennyugtákkal igazolva s kitűnő pontossággal vezetve teljesen hibátlannak találtatott s részére e számadást illetőleg a szokásos felmentvény gyámoldai közgyűlés által megadatott.

A 7-ik szám kapesában beterjeszti gyámoldai közgyűlés Szathmári Sándor gyámoldai pénztárnoknak az 1893-ik évről vezetett számadását főbb összegekben.

Közgyűlés a gyámoldai közgyűlés által beterjesztett jegyzőkönyv 3-ik számában a lelkész adósok ellenében kért egyházmegyei közigazgatási eljárást készséggel megadja a hivatolt jegyzőkönyvi számban felemlített mind három esetben, s felhívja az esperesi hivatalt, hogy a gyámintézeti kezelő választmány illetve közgyűlés ily nemű megkeresésére a megnevezett lelkész adósokkal szemben az egyházmegyei közigazgatási végrehajtást fogantossítsa.

A 6-ik szám alatt Szathmári Sándor gyámoldai pénztárnok részére megadott felmentvényt örömmel veszi tudomásul. A beterjesztett 1893. évi gyámoldai számadás főbb összegett feltüntető táblázattal e jegyzőkönyvbeni kinyomatását elrendeli.

Az 1893-ik évi gyámoldai számadás főbb összegekben.

I. Bevétel.

1. 1892. évi zárlat szerint	— — —	31888	frt	92	kr.
2. Kötvénykölesön kamat az 1893. évre	2968	"	09	"	"
3. Késedelmi kamat az 1893. évre	— 74	"	59	"	"
4. Évi járadék kamat — — — —	204	"	42	"	"
5. Évi járadék késed. kamat — —	63	"	23	"	"
6. Az 1893. évre kivetett évi járadék	960	"	—	"	"
7. Államsegély az 1893. évre — —	535	"	—	"	"
8. Baldácsi alap 1893. évre — — —	45	"	40	"	"
9. Fényes Endre egyházm. tan. bíró adománya	8	"	—	"	"
10. Részvénydíj Papp Gusztáv lelkész által kötvénynyel	350	"	—	"	"
11. Az 1893 évben kötvényre kiadott kölesön után kötv. bevétel	6235	"	—	"	"
Összes bevétel	43332	frt	65	kr.	

II. Kiadás.

1. Gyám díjasoknak 1893. évi illetékben	2245	frt	—	kr.
2. Végkielégítésül Molnár János volt diószegi lelkésznek	150	"	—	"
3. Felszerelésre fizettetett — — —	2	"	25	"
4. Iroda költség, bélyeg költség —	12	"	50	"
5. Kezelési költség — — — —	451	"	—	"
6. Kötvényre kölesön adatott — —	4685	"	—	"
7. Takarékpénztárba betéttett —	1550	"	—	"
Összes kiadás	9095	frt	75	kr.

Összes bevétel 43332 frt 65 kr.

Összes kiadás 9095 frt 75 kr.

1893 decz. 31-iki zárlat 34236 frt 90 kr.

1893. évi zárlat bevétel főösszeg	34236	frt	90	kr.
1892. " " " "	31888	frt	92	kr.

Szaporodás 2347 frt 98 kr.

26070
8
2080

VAGYON KIMUTATÁS.

3626.

1. Kötvény kölcsön	26070 frt 13 kr.
2. Kötvény nélküli kölcsön	206 frt 02 kr.
3. Kötvény kamat hátrány	3626 frt 04 kr.
4. Kötvénykölcsön 1893 évi kamata	750 frt 61 kr.
5. Kötvénykamattól kölcsön késed. kamata	61 frt 64 kr.
6. Margittai takarékpénztári betét	250 frt — kr. 30964 ft. 44 k.
7. Évi járadék hátrány	1902 frt 67 kr.
8. Évi járadék kamat 1893. évre	185 frt 19 kr.
9. Évi járadék késed. kamat	60 frt 89 kr.
10. 1893. évi járadék	650 frt 84 kr. 2799 ft. 59 k.
11. Készpénz	472 frt 87 kr. 472 ft. 87 k.
	<hr/>
	34236 ft. 90 k.

9. A számvevőszék azon jelentést terjeszti elő, mikép a számadások egyes egyházak részéről máig sem adattak be, a beadott számadások a legnagyobb részben hiányosak, így a számadások felülvizsgálatát nem teljesíthette. — Indítványba teszi azért, hogy a számadások megvizsgálására egy újabb rövid határidő tűzessék ki.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a számadások felülvizsgálását egy az elnökség által kitűzendő újabb határidőre elhalasztottnak jelenti ki.

Bányai László egyházmegyei számvevő az egyházmegyei házi segélypénztár 1893-évi számadás megvizsgálását tartalmazó jelentését beterjeszti.

Az egyházmegyei házi segélypénztárnak az 1893-évre vonatkozó számodását melyszerint annak készpénzbeni összes bevétele 1747 frt 24 kr. készpénzbeni összes kiadása 1715 frt 34 kr. így 31 frt 90 kr. pénztári maradvány, kötvényekben 6159 frt 45 kr. bevételt és 645 frt kiadást tüntet fel, tudomásul veszi s vagyon kimutatását készpénzben 31 frt 90 kr. kötvények és takarékpénztári könyvekben 5514 frt 45 kr. kamat hátrányban 90 frt 38 kr. bekebelezési díjakban 45 frt összesen 5681 frt 73 krral.

ugy szintén az 1893-évi lezárt pénztár állása 5681 frt 73 krnak, az 1892-évi számadás eredménye 5378 frt 66 krhoz viszonyítot 303 frt 07 kr. szaporulatát elfogadja s számadó Szatmári Sándor pénztárnok részére a szokásos felmentvényt köszönet nyilvánítása mellett megadja, a számvevő jelentet a jkv. mellett megtartani rendeli.

Ugyancsak Bányai László egyházmeggei számvevő a Vecsei Sándor Ó gyámoldai pénztárnok által vezetett 1893-évi számadás megvizsgálására vonatkozó jelentését betérjeszti.

Az ó gyámoldai 1893-évi számadásra vonatkozó számvevői azon jelentés, melyszerint készpénzbeni bevételül 554 frt 23 kr. készpénzbeni kiadásként 499 frt készpénzbeni maradvány színte 55 frt 23 kr. kötvényekbeni bevé elként 4590 frt 17 kr. kötvényekbeni kiadásként 170 frtos s maradványként 4420 frt 17 kr. vagyonként készpénzben 55 fr. 23 kr. kötvényekben 4420 frt 17 kr hátrányban 36 fr. 97 kr. így összes vagyonként 4512 frt 37 kr. az 1893-évi összes vagyon 4512 frt 37 krnak. és 1892-évi számadás összegéhez viszonyított 103 frt 24 kr. szaporulatot mutat fel az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi megállapítja és elfogadja a jelentésnek a jegyzőkönyv mellett leendő megtartásával Vecsey Sándor pénztárnok részére a szokásos felmentvényt köszönet nyilvánítása mellett megadja.

10. Olvastato! a piskolti presbyteriumnak azon jelentése melyben az egyesítve lévő két nembeli iskolát külön választani s a leány tanítótság ismételi felállítását engedélyezni kéri.

Bejelenti mikép a két iskola egyesítése után megválasztott Pálur Ráfáel az időszerinti tanító habár megválasztásakor világosan tudtára adva volt, hogy az egyesített két tanítói fizetést csak addig élvezheti, mig a fiu s leánygyermekkek általa együtt taníttatnak különválasztás esetén a leánytanítói fizetésről önként lemodani tartozik; mégis most midőn a tankötelsek tulságosan felszaporodott száma

miatt a különválasztás szándékoltatik — nevezett tanító a leánytanítói fizetésről lemondani nem akar.

Az egyház és Pálur Ráfáel közt az elentét miatt kifejlődött versengés elkerüléseért kér ítéletet.

Habár az egyházmegyei közgyűlés, e tárgyban hozott előbbi határozatával Pálur Ráfáel javára a külön választást nem rendelte el mert az egyház anyagi helyzete a különválasztást nem engedte meg, de a jelentésben felhozott azon indoknál fogva, hogy az iskola kötelesek számának felszaporulása, miatt azoknak nemenkénti elkülönítése nemesak kívánatos de szükséges, a jó hirben álló tanítónak lankadó szorgalma és kevesebb eredmény felmutatása miatt elődázhatat an végre azon körülménynél fogva mert a leánytanítói fizetés, illetve a leányiskola felállításával e fizetés feletti rendelkezési jogot az egyházi előljáróság magának fentartotta; az iskola külön választását és a leánytanítóság szervezését elrendeli, a kivitel módozatait az előljáróság intézkedésének hagyja.

II. Az ujlétai egyház képviselőjében a tanítói állomás és fizetés rendezése tárgyában beadott kérvény felolvastatik.

Az ujlétai egyház előljáróságnak az egyházmegyei hatóság által már sürgetett tanítói állás szervezete iránti intézkedése örvendetes tudomásul vétetik. — De a menyiben a fizetés megállapítása s annak alapja oly kétes és el nem fogadható számitáson alapszik mely a tanítói állás szervezését az esetleg megválasztandó tanító fizetését egyáltalán nem biztosítja; az egyházmegye a bizonytalan alapra fektetett szervezés jóváhagyásához nem járulhat.

Utastija azonban a kérvényező egyházi előljáróságot, hogy a növendékek felszaporodott száma miatt már halaszthatatlanná vált tanítói állás szervezését a tanítói fizetés biztos alapjának — segélyre való számitás nélkül — kimutatása a két nembeli iskolakötelesek számára elkülönített helyiség felszerelése s a tanítók fizetésének az általuk tanítandó tanítványok száma és neme szerinti megállapítása s általában már tovább nem halasztható, a politikai hatóság által is figyelemmel kísért ez ügyben saját hatáskörében és felelősség alatt megtegye mindazt, mit a törvény felsőbb hatóság és növendékek érdeke megkövetel.

Figyelmébe kívánja hozni az egyházi előjárásnak e gyűlés, hogy az eddig imaháznak használt helyiség és a meglévő iskolai helyiség berendezése a növendékek nem szerinti különválasztása és egy segédtanító ideiglenes felvételével segíthet a kívánalmak teljesítésén addig is míg a rendszeresítendő tanítói állás fizetésének alapja mennyisége és megerősítése iránt véglegesen intézkedhetik, de a tankötelesek nem szerinti elkülönítése és a tanerő növelése feltétlen kötelességként kimondatik.

Olyastatott kapcsolatosan Csiha Antal ujlétai tanítónak a tanítói állás mikénti szervezése tárgyában 2 sz. a. hozott egyháztanácsi határozatban megállapított terv elleni kifogása érdekeinek védelmére felsorolt okai, a tanítói fizetés mily alakbani szervezése tárgyában beadott kérvénye.

Az ujlétai egyháztanács által e tárgyban beadott fennebbi kérelem, e kérvénnyel szoros összefüggésben áll s az egyháztanács kérelme és elhatározására a fennebbi határozatban e kérvényre is kimondandó határozat megadva lévén, újabb határozat szükségtelen.

12. Olvastatott Vecsey Sándor és Várady Soma egyházmegyei kiküldötteknek, az éradonyi egyháztagek és lelkész közti fenforgó, a lelkész által használt föld adójának az egyház, vagy lelkész által leendő fizetés kötelezettségnek megállapítására vonatkozólag elrendelt vizsgálatról beterjesztett jelentése.

A küldöttségi jelentésben foglaltak, különösen az egyháztanácsnak a törvényes intézkedés megösmertetése után tanusított eljárása és azon határozott kijelentése, hogy a lelkész által használt föld adójának fizetési kötelezettségét ezentulra sem fogadják el, szomoruan vétetik tudomásul, de az egyházmegyei közgyűlés a főtiszt. egyházkerület által 1868. évi 83. sz. a. kiadott határozatával szemben nem tehet mást, mint az ebben kimondott kötelezettség teljesítésére az egyházi előjárást utasítja.

Nem zárkózik el mindazonáltal ez ügy természete és lényegének behatóbb vizsgálata és figyelemel tartásától s felkéri a számvevőszéket hogy a számvizsgálat során e tárgyra vonatkozó adatokat és tapasztalatait figyelembe venni és közölni sziveskedjék.

13. Tárgyalás alá vétetett az álmosdi leányiskola ügye. Ezen iskola vezetésére a fizetés csekélysége miatt állandó rendes tanítót nyerni évek óta nem lehetett s az egyház azon szándékával szemben, hogy az iskola községivé tétessék, múlt őszi egyházmegyei gyűlés Dráveczki Béla világi tanácsbíró, Végh József érsemjéni lelkészt küldötte Álmosdra hogy ott a fizetési alap emelésére minden lehető megtegyének, ezen küldöttség élőszóvali előterjesztése s a helybeli lelkész nyilatkozata szerint az ügy érdekében — az álmosdi hivek szegénysége miatt — kedvező fordulat nem várható, miért is az egyház újból kéri hogy a leányiskola községivé tétessék.

Egyházmegyei gyűlés elszomorodva veszi tudomásul az ügyről halottokat, maga Fráter Imre egyházmegyei gondnok álmosdi birtokos is szívből fájlalna, ha az egyház legdrágább kincsétől iskolájától s legnemesebb feladatáról leányainak neveléséről oly hidegen lemondana, indítványozza hogy az ügy függőben hagyassék az őszi gyűlésig s addig ő maga is mindent megpróbál hogy a kívánt fizetés a törvényes mértékre emeltetvén az iskola felekezeti minőségben fentartassék. A szívből jött indítvány elfogadtatván, utasítatik az álmosdi egyház, hogy a hiányzó fizetési különbözet fedezéséről iskolai adókivetésével, vagy bármiként is gondoskodják s az őszi gyűlésre az eredményről jelentést tegyen. Ezen határozat jegyzőkönyvi kivonaton az álmosdi egyháztanácsal közlendő lesz.

14. Mihályfalvai egyháztanács 1893. évi Julius 2-án tartott gyűlésében, Nagy József, két év óta közmegelégedésre ott működő segédtanítót a beterjesztett jegyzőkönyvi kivonat és fizetés levél szerint, természetben

lakás 3 öl fa s 450 frt készpénz évi fizetéssel rendszerezett új rendes tanítói állásban állandósította, ezen választás megerősítését s nevezett tanító bekebeleztetését kéri.

Nagy József tanító jeles oklevele s a be-
terjesztett okmányok alapján mint rendes tanító
egyházmegyénkbe bekebeleztetik s a mihályfalvai
egyházi előljáróság utasítatik, hogy a készpénz
fizetéseket évnegyedenként egyenlő részletekben
előre teljesítse.

15. Olvastatott Szöllösi János debreczeni építész kérvénye, melyben előadja, hogy az ujlétai templom építése alkalmából felmerült körülmények folytán mindenemű aggodalom eloszlatása céljából 10,000 frt biztosítéki tőkét engedett betábláztatni az ujlétai egyház javára debreczeni ingatlanára, minthogy azonban az építkezést már teljesen bevégezte, az épületet egyházmegyei építő bizottság közbejöttével, az egyház saját szakértője véleménye után átvette s neki az egyháznál nagyobb összeg követelése van, a maga hitelét pedig vagyona lezálogolásával teljesen megsemmisítette s újabb vállalatba sem kezdhet, mindezek alapján kéri egyházmegyei gyűlést, hogy a 10,000 frt biztosítéki tőkét vagyonáról az ujlétai egyház által törültesse. Ezzel szemben olvastatott az ujlétai egyháztanács álláspontját Szöllösisivel szemben feltüntető egyháztanácsi határozat melyben az egyház magatartását igazolja.

Egyházmegyei gyűlés nem érzi magát feljogosítottnak a Szöllösi építész kérelme teljesítésére, a 10,000 frt biztosítéki tőke töröltetése egyedül az ujlétai egyház joga, utasítja egyháztanácsot, hogy az éber körültekintést igénylő kérdésnél nagy vigyázattal járjon el, ha nincs vesztély a töröltetést megengedheti de **saját felelősé-
gére**. A Szöllösi követeléseit pedig teljesíteni, illetőleg az építési költség követelésben levő részét kiegyenlíteni igyekezzék, mert ha Szöllösi építész pert indít a per kimenetelért egyháztanács lesz a felelős.

16. Olvastatott a szentjobbi ev. ref. egyház előljáróságának betérjesztett kérvénye melyben az egyház temetőjéből 324 □ öl területnek az izraelita hitközség részére temetkezési helyül eladhatását kérelmezi.

Az egyházközség által is pártolt kérvénye a sz. jobbi egyház előljáróságának az egyházmegye közgyűlése által jóváhagyatni véleményeztetik s e végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre pártolólág felterjeszteni határoztatik.

17. Olvastatott az ujlétai ref. egyház nevében lelkesz és gondnok aláírásával beadott kérvény melyben felszaporodott adóssága törlesztése végett vagy a rendkívüli államsegély vagy a reform. segélybőlli segélyeztetését kéri e közgyűléstől.

Utasittatik kérelmező egyház előljárósága hogy e tekintetben a szabályoknak megfelelő teljesen felszerelt kérvényt adjon be, mert ily kérvény figyelembe nem vétethetik.

18. Olvastatott Molnár József volt ujlétai egyház gondnok kérvénye az ujlétai ref. egyház előljáróságának 1894. január 28-án tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyvével együtt.

A csatolt presbyteri gyűlési jegyzőkönyv és kérvény szerint Molnár József volt egyházgondnok számadásának megvizsgálása alkalmával az egyház pénztára javára 390 frt 48 kr-ban elmarasztoltatott s ezen összeg s járulékai erejéig Katona János ez évi ujlétai egyház gondnok Váradi Soma egyházmegyei ügyvéd által a székelyhidi kir. járásbiróság előtt ellene keresetett indított. Molnár József beadott kérvényében az ellene felállított követelést jogtalanának állítja s állításának megvizsgálására egy bizottság kiküldetését — s annak munkálata betérjesztéséig az ellene megkezdett per ideiglenes felfüggesztését kérelmezi.

A kérelemnek hely nem adatik. Ezzel szemben Váradi Soma egyházmegyei ügyvéd Molnár József ellen a legszélsőbb határig kiterjedő eljárásra felhatalmaztatik.

19. Esperes előterjeszti hogy az egyházmegye egyházkerületi képviselői bevett szokás szerint mindig csak egy évre választatván, a mult évben választottak megbízatási ideje lejárt s új választás szüksége állott elő.

A választás közgyűlés által azonnal megtetvén megválasztattak az egyházmegye egyházkerületi képviselőül az 1894-ik évre egyhangulag rendes képviselőkkül egyházi részről Szathmári Sándor e. t. világi részről Konrád László v. t. pótképviselőkkül egyházi részről Marjai Péter e. t. világi részről Váradí Soma v. j. volt képviselők.

20. Marjai Péter e. t. é. e. jegyző több ok alapján kéri a jegyzői tisztt alóli felmentését.

A kérelemnek hely adatik, ennek értelmében Marjai Péter e. t. az egyházmegyei egyházi jegyzői hivatal viselése alól felmentetik s az ekként üresedésbe jött egyházmegyei egyházi jegyzői hivatal betöltésére a választás közgyűlés által elrendeltetik.

21. A széplaki ev. ref. egyház beterjeszti új leányiskola és tanítóilak építéséről készített költségelőirányzatát s a presbyterium erre vonatkozó határozatának jegyzőkönyvi kivonatát azon kéréssel, hogy az építkezés engedjessék meg.

Amennyiben a fedezetre vonatkozó kivetésilajstrom és a közgyűlési jegyzőkönyv be nem terjesztetett, fölhivatik folyamodó egyház, hogy ezeket az espereshez pótlólag sürgősen terjessze be, ki ez esetre az építkezési engedély kiadására felhatalmaztatik.

22. A f. ábrányi ev. ref. egyház beterjeszti új iskola építésére vonatkozó tervrajzát, költségvetését, költségelőirányzatát és a közgyűlési jegyzőkönyvet azon kérelemmel, hogy az építési költségből hiányzó 158 frt 91 krnak segélyként leendő megadása eszközöltessék, s az építkezés engedélyeztessék.

Az építkezésre az engedély megadatik s az esperes megbizatik, hogy a f. ábrányi egyházat ugy a reform. segélyegyleti mint a közalapi segélyre ajánlja.

23. Az érmihályfalvai ev. ref. egyház beterjeszti az 1894. évre szóló költségvetésre és az adókules meghatározására vonatkozó presbyterialis és közgyűlési jegyzőkönyveket azon kérelemmel, hogy miután új adó behozataláról van szó, az egyháztanács határozata hagyassék jóvá, s illetőleg erősítsék meg.

Az egyháztanács határozata jóváhagyatik s illetőleg megerősítettik.

24. Albert Imre szalacsi lakos kéri az általa vizsgálat költségre előlegezett azon 15 frtnak behajtását, melynek megfizetésében Tóth Miklós szalacsi tanító az egyházmegye által részére el lett marasztalva.

Egyházi lőjegyző fölhivatik, hogy a kérdéses egyházmegyei marasztaló határozatot folyamodónak jegyzőkönyvi kivonaton adja ki avégett, hogy a részére megítélt 15 frt behajtását a törvény rendes útján eszközölhesse.

25. Bende Lajos az iránt folyamodik, hogy a mennyiben ő a diószegi halom-utezai tanítónő elé járattja gyermekeit, és ezen tanítónőnek a tandíjat már ki is fizette, a Kalmár Károly diószegi tanító által követelt, s a diószegi egyháztanács határozata által megfizetni rendelt tandíj terhe alól mentessék fel.

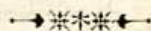
Minthogy annak meghatározása, hogy egyes városrészekben lakó szülők gyermekeiket melyik iskolába tartoznak járattni, — az egyháztanács jogköréhez tartozik, s folyamodó semmiféle elfogadható okot nem tudott felhozni azon eljárását illetőleg, hogy gyermekét más iskolába vitte át, mint a melyikbe kiiratott, — kérelme teljesíthetőnek nem találtatott.

BIRÓSÁGI ÜLÉS.

26. Az ujlétai többszörös fegyelmi ügyben ez alkalomra kitűzött fegyelmi ülés Molnár József ujlétai volt egyház gondnok meg nem jelenése miatt elhalasztván, rendkívüli bírósági ülés tartatott Székelyhidon 1894. Április 2-án, mely ülésnek jegyzőkönyve a következő :

Az érmelléki ev. ref. egyházmegyei fegyelmi bíróság által Székelyhidon 1894. Április 2-án az ujlétai többszörös fegyelmi ügyben tartott rendkívüli ülésnek

JEGYZŐKÖNYVE.



J E L E N V O L T A K :

Egyházi részről : **Nagy István** esperes, **Thamássy Lajos** főjegyző **Vecsey Sándor**, **Szathmáry Sándor**, **Marjai Péter**, e. m. tanácsbírák. *Világi részről* : **Zsigó Endre**, **Draveczy Béla**, **Fráter Béla**, **Konrád László** v. főjegyző. **Fényes Endre** e. m. tanácsbírák. **Váradi Soma** egyh. m. ügyvéd s. jegyző.

Nagy István esperes az ülést megnyitván elsőben a fegyelmi bíróság megalakítására hívta fel jelenlevőket. E felhívásra az egyházi törvény ide vonatkozó határozata szerint mindazon egyházmegyei tanácsbírák kihagyatván kik az ujlétai többszörös fegyelmi ügyben vizsgáltott teljesítettek, — a fegyelmi bíróság következőleg alakított meg : Elnökök, egyházi részről **Nagy István** esperes, világi részről — egyházmegyei gondnok betegsége miatt jelen nem lehetvén, — **Zsigó Endre** mint hivatalára legidősebb egyh. m. v. tanácsbíró. Tanácsbírák, egyházi részről **Vecsey Sándor**, **Marjai Péter**, világi részről **Draveczy Béla**, **Fráter Béla**, **Fényes Endre** e. m. tanácsbírák. Előadó **Váradi Soma** egyh. megyei ügyvéd. Jegyző : **Thamássy Lajos** e. főjegyző.

A fegyelmi bíróság ekként megalakulván, a megjelent vádlottak névszerint: Lénárt Péter ujlétai ev. ref. lelkész, Csiha Antal ujlétai ev. ref. tanító, Molnár József ujlétai ev. ref. egyházigondnok jelenlétében felolvastatott először a Szathmári Sándor e. m. e. t. bíró és Konrád László e. v. t. bíró mint az érmelléki ev. ref. egyh. m. küldöttei által ujlétai ev. ref. lelkész Lénárt Péter ellen Molnár József egyházigondnok és társai részéről 1892-ben beadott vádak megvizsgálása alkalmával Uj-Létán 1892. Szept. 18-án felvett vizsgálati jegyzőkönyv másodszer a Thamássy Lajos e. t. bíró s Váradi Soma egyh. m. ügyvéd mint az érmelléki ev. ref. egyházmegye elnöksége által az ujlétai ev. ref. lelkész Lénárt Péter ellen 1893. Julius 21 Csiha Antal ujlétai tanító ellen 1893. Jun. 21-én Molnár József ujlétai egyházigondnok 1893. Decz. 12-én beadott vádak megvizsgálására kiküldöttek által Uj-Létán 1893. Decz. 20-án felvett s vádlók, vádlottak tanúk s a vizsgálaton jelen volt ujlétai egyházi előjárók által aláírt vizsgálati jegyzőkönyv.

A felolvasott vizsgálati jegyzőkönyvek ellen a jelen volt vádlottak részéről semmi kifogás nem emeltetett.

Egyházi elnök Nagy István esperes azon kérdést intézi Molnár József vádlotthoz: emlékszik-e reá, hogy a legközelebbi egyházmegyei közgyűlés előtti napon midőn az egyházmegyei közgyűléshez betérjeszteni kért folyamodványát nekem átadta, megmondottam hogy másnap az egyházmegyei közgyűlésen megjelenjen?

Molnár József a hozzá intézett kérdésre kinyilatkoztatja miszerint emlékszik arra hogy Nagytiszt. esperes ur megmondta neki kérvénye beadása alkalmával hogy a másnap tartandó egyházmegyei közgyűlésen jelenjen meg.

Esperes Molnár József ezen elösmerése alapján megállapíttatni s jegyzőkönyvbe vétetni kéri hogy Molnár József egyenesen ömaga oka annak hogy az egyházmegyei közgyűlésen meg nem jelent, s így ő oka a nek is hogy a fegyelmi bíróság a rendes közgyűlés alkalmával meg nem tartathatott s rendkívüli bírósági ülés összejövetelének szüksége állott be.

Csiha Antal ujlétai tanítóhoz kérdés intéztetvén az iránt, ha vajon fentartja-e az uj létán 1893. dec. 20-án az ujlétai lelkész elleni vádak vizsgálata alkalmával felvett vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt s akkor fentartott azon vádját miszerint a presbyterium ujjaalakítására nézve lelkész az egyházi törvény-könyvből olvasta fel az azt elrendelő czikkelyt, kinyilatkoztatja hogy miután amaz esemény ezelőt 2 évvel történt nem emlékszik ma már tisztán az egészre vissza, s megengedhetőnek tartja hogy az egyházi törvény-könyvben foglalt kisorsolást olvashatta fel lelkész és ő azt értete ujból választásnak, — különben most is kinyilatkoztatja hogy ő ez ügyben mint vádló szerepelni nem kíván. Ő csupán mint felhívott tanu tette a vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt vallomását.

Marjai Péter e. tanácsbíró az 1893. dec. 30-án Molnár József gondnok ellen megtartott vizsgálat alkalmával felvett vizsgálati jegyzőkönyv képesében felolvasott számadás vizsgálati jegyzőkönyv kiegészítésül megjegyezni kívánja hogy a Molnár József gondnoknak általa megvizsgált számadásaihoz csatolt nyugták és ellen nyugták nagy részben maga Molnár József gondnok által voltak kiállitva és aláírva.

Csiha Antal tanító megkérdeztetvén hogy a vizsgálati ügyiratokhoz csatolt s általa aláírt jegyzőkönyv által igazolt presbyteri gyűlésen kívül tartatott-e több presbyteri gyűlés az iskolánál s lelkész mellőzésével, azt feleli hogy amaz egy presbyteri gyűlésen kívül több az ő tudtával nem tartatott, Molnár József gondnok ez ellen állítja hogy tartatott ott több is.

Molnár József gondnokhoz kérdés intéztetvén hogy a harang vétele hol határozatott el azt feleli hogy az egyház községi gyűlés által Molnár József ezen feleletére lelkész megkérdeztetvén kinyilatkoztatja hogy neki ily gyűlés tartásáról tudomása nincs. Molnár József gondnok ezt megengedi mert azon gyűlésben lelkész nem volt jelen. Azon kérdésre hol tartatott meg amaz egyház községi gyűlés, Molnár József azt feleli hogy az a község házában tartatott, hol máskor is tartattak ily gyűlések. Azon kér-

désre ki hívta össze az ily lelkész tudtán kívül s hozzájárulása nélkül tartott egyházi gyűlést. Molnár József beösméri miszerint azokat ő mint egyház gondnok hívta össze.

Lénárt Péter lelkész a bíróság engedelmével közelebb-ről ösmerteti a gabona eladásából Molnár József gondnok ellen vádat. Előadja hogy az a gabona eladás akkor történt midőn annak eladására az egyháznak szüksége épen nem volt, s ha csak egy kevés ideig várt volna az eladással gondnok, sokkal nagyobb árt. kapott volna érte az egyház. Előadja hogy a gabona ára nem is az egyház pénztárába folyt, hanem azt Molnár József gondnok a község pénztárának adta költsön, melynek vizsgálására a járási főssolgabiró váratott.

Molnár József gondnok beösméri hogy csakugyan adott a gabona árából a község pénztárának kölcsön az említett alkalomra. Azon kérdésre hogy hát máskor adott-e az egyház pénztárából kölcsönpénzt a község pénztárának azt feleli hogy adott több ízben különösen mikor a község pénztárának hivatalos vizsgálata következett. Legutóbb a székelyhidi takarékpénztárból az építőmester kifizetése végett Pala Károly és presbyter társai nevére felvett 970 frt-ból is 280 frtot adott a község pénztárnokának midőn főssolgabiró ur az adófőkönyv vizsgálatára jött a mult év nyarán.

Majd felolvastatott az 1893. dec. 20-án ujlétán működött vizsgáló küldöttség által a vizsgálati jegyzőkönyvhöz mellékelve beterjesztett, — a felbujtogatott ujlétai egyháztagok közül többek aláírásával ellátott s ezek nevében és megbizásából Rózsa Péter ujlétai egyház tag által fenti vizsgáló küldöttségnek a vizsgálat folyamán annak megzavarásával átadott — lázító irat.

A beterjesztett lázító irat Molnár Józsefnek megmutatván megkérdeztetett hogy ő írta-e azon iratot. Molnár József tagadja hogy azon iratot ő írta volna. Az irat alatti aláírását azonban a magáénak elismeri. Azon kérdésre hogy ha ő nem írta, mondja meg hát ki írta azt, azt feleli hogy ő nem írta s nem is tudja ki írta. Azon kérdésre hogy hát ő hol és mikor írta alá azon iratot azt

feleli hogy mikor a vizsgáló küldöttség az étkezés idejére félbeszakította a vizsgálatot ő elment a község házához s azon irat ott volt a község asztalára kitéve s ott írta azt alá mert a jelenlevők őt arra szorították, de ő azt sem tudta mi van abban az írásban.

Végül felhivja bíróság Molnár Józsefet hogy nevezze meg ki írta a Nagyváradon megjelenő Szabadság című hirlapba az ujlétai egyháztagek tömeges katholizálását állító közleményt. Molnár József a bíróság e felhívására azt feleli hogy azt nem tudja. Megkérdeztetvén e tárgyban Csiba Antal tanító is azt feleli hogy ő tudja ugyan ki írta de nevét el nem árulja. Bíróság figyelmeztetvén Csiba Antal tanítót hogy a kérdéses hirlapi cikk írójának meg nem nevezésével csak magának árthat, kinyilatkoztatja Csiba Antal hogy a kérdéses hirlapi cikk írója az ujlétai községi jegyző Varga Gyula. Azon kérdésre hogy honnan tudja ezt, azt feleli, határozottan tudja ezt mert Varga Gyula jegyző a kéziratot is megmutatta neki és ő azt saját szemével látta és el is olvasta.

Ezzel a tárgyalás befejeztetvén az ítélet hozataláig vádlottak az ülés teremből elbocsátattak.

I t é l e t.

I. Lé.árt Péter ujlétai ev. ref. lelkész fegyelmű ügyében.

Ugy a vizsgálati jegyzőkönyvek mint a tárgyalás alapján megállapított hogy 1-ör az 1892-ben beadott s ugyanazon év szept. havának 18-án megvizsgált vádak legsujosabbika mely szerint lelkész váltóhamisítással vádoltatik nem e bíróság jogköréhez tartozik. — A második szintén igen súlyos vád az Istenkáromlás vádja bebizonyítva nem léte, s lelkész annak megtörténtét el nem ismeri.

A többi vádak részint mint magán természetűek e bíróság ítélet körébe nem tartoznak, részint oly aprólékosságok melyekből vádlott lelkésznek bűnössége egyházi törvényeink értelmében ki nem mondható.

2-or Az 1893. Jul. 21-én beadott s ugyanezen év decz. 20-án megvizsgált 7 vád közül a 3-ik és 4-ik pont alattiak mint egészen magán jellegűek e bíróság ítélet körébe nem tartoznak. Az 5, 6, 7, pont alattiakat részben nem voltak képesek bebizonyítani vádlók, részben azoknak ellenkezője nyert bebizonyítást a vizsgálat folyamán.

A 2-ik pont alatti vádnak azon része, hogy a presbyterium újból választására az egyházi törvény könyvből olvasott fel lelkész oly cikkelyt mely azt elrendeli, Csiha Antal tanítónak a tárgyalás alkalmával tett s a vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt vallomását lerontó nyilatkozata folytán elenyészett. Bebizonyítva lett az 1-ső pont alatti vád egészen és a 2-ik pont alatti vádoknak első része magának vádlottnak beösmérése által is.

Ha már elfogadja is bíróság lelkésznek az 1-ső pont alatti vád ellen védelmére felhozott azon állítását hogy Molnár Józsefnek jelöltetését azért ellenezte mert 2 évi gondnokságáról elfogadható számadást mind az ideig nem terjesztett az előjáróság elé, és a 2-ik pont első részében foglalt vád elleni védelmére hogy azért választatta újból a presbyteriumot a törvényes idő eltelte előtt mert az a presbyterium kötelességét nem teljesítette: a hivatali hatalommal való visszaélést csak azért nem mondja ki lelkész ellenében mert az 1-ső pont alatti vádban felhozott választás az ő tiltakozásának figyelembe nem vételével történt meg: a 2-ik pont alatti vádban foglalt választás pedig esperes által megsemmisített, De habár a hivatali hatalommal való visszaélés bűnét nem tartja kinondhatónak e bíróság lelkész ellen, őt azon vádakban foglalt s általa is beösmert eljárásáért, melylyel a pastoralis prudentia egészen ellenkezőt parancsolt lelkésznek különösen az előzmények után, és a melylyel nem az egyházban régibb idő óta felkelt egyetértés és békesség helyreállítását munkálta — mi hivatalából kifolyó kötelessége lett volna — de még inkább élesztette a békételenség és viszálykodás tüzeit, — : az első foku fegyelmi büntetésre komoly megintésre ítéli — s a vizsgálati költségnek 25 frtnak egyharmad részében elmarasztalja utasítván ez összegnek Molnár József részére visszafizetésre.

II. Csiha Antal ujlétai ref. tanító fegyelmi ügyében.

Csiha Antal ujlétai ref. tanító ellen a testi büntetésnek az iskolás gyermekek ellenében törvény ellenes alkalmazása miatt beadott vádak részint Kovács Sára szülőnek tanító által meg nem czáfolt állítása, részint a székelyhídi kir. járásbiróságnak Sütő István szüle panaszára hozott nevezett tanítót elmarasztaló ítélete, részint tanítónak ön beismerése által teljesen bebizonyítva lettek.

Egyszersmind bebizonyítva lett az is ugy saját beismerése, mint a csatolt jegyzőkönyv s Molnár József gondnok vallomása által, hogy az ő lakásán s jelenlétében lelkész mellőzésével egyházi gyűlések tartottak, azokról általa jegyzőkönyv vezetett, s eként tevékenyen közreműködött a törvényes rend megzavarásában, a lelkész elleni ellenszenv szításában, a lelkészi tekintély lábbal tiprásában.

Mindezekért tekintve azt hogy a testi fenytéknek az iskolábani törvény ellenes alkalmazásáért már érzékeny pénzbírságra büntetett tanító a polgári igazság szolgáltatás által, s tekintve azt is hogy panaszos szülék tanító büntetését ujabban nem kérelmezik, bíróság Csiha Antal tanítót ugyis mint tanítót, ugyis mint presbyteri jegyzőt komoly feddésre ítéli, és pedig azon szigorításával e másodfoku fegyelmi büntetésnek hogyha ezen bünöknek bármelyikébe is visszaesnék hivatalábóli elmozdítással fog büntetett, s a vizsgálati költségnek 25 frtnak harmad részében elmarasztalja utasítván hogy ezt Molnár Józsefnek visszafizesse.

III. Molnár József ujlétai ev. ref. egyház gondnoka fegyelmi ügyében.

Ugy a vizsgálat mint a tárgyalás folyamán minden kétséget kizárólag bebizonyítva lett is saját beösmereése által hogy Molnár József egyház gondnok lett hivatali esküjének el enére lelkész tudtán kívül egyházi gyűléseket hívott össze és tartott most az iskolánál majd a község házánál. Azokon a gondviselete alá bizott egyházra káros

határozatokat hozatott s azokat végrehajtatta. Gondnoki számadásának a törvény által rendelt lelkész általi ellenőrzését lehetetlenné tette. Rendes gondnoki számadást a törvény határozott utasítása ellenére nem is vezetett. Ilyet évenként az egyház előjáróságának be nem mutatott. Sőt 3 évi gondnokságáról elfogadható számadást mindez ideig elő nem mutatott, noha erre felsőbbbbségileg utasítva lett s az általa e 3 év alatt kezelt összeg a 10,000 frtot meghaladja. — A gondviselése alá bizott egyházi pénzekből mint sajátjából kölcsönöket adott, ily kölcsön adhatása végett az egyház rozsát is eladta, mi által az egyházat érzékenyen megkárosította. Sőt ily kölcsönadásra felhasználta az egyház tartozásának fizetésére a székelyhídi takarékpénztárból egyes presbyterek kezességére felvett összeget is. — Végül az 1883. dec. 20-án eszközölt egyházmegyei fegyelmi vizsgálat alkalmával a vizsgáló küldöttség előleges utasítása daczára semmit nem tett a felzaklatott egyháztagok lecsendesítésére, sőt az e napon — állítása szerint — a község házánál szerkesztett — lelkészek és az egyházmegyei vizsgáló küldöttség ellen, s saját egyházuk elhagyására lázító iratnak a nép között aláírás végetti hordoztatását nemhogy ellenezte vagy épen lehetetlenné tette volna mint egyházának gondnoka, sőt azt első helyen maga írta alá, s ezáltal példát adott másoknak is az aláírásra.

Mindezekért bíróság Molnár József egyház gondnokot a legfelső fokú egyházi fegyelmi büntetésre nevezetesen hivatalbóli elmozdításra ítéli, s ellene mint az egyház vagyonának hűtlen kezelője, az ujlétai egyház belső zavarainak fő okozója s lelkésze, az egyházmegye küldöttsége és tulajdon egyháza ellen lázító ellen a büntető eljárás azonnali fogamatosságát ítéletileg kimondja, s ennek fogamatosságával egyházmegyei esperes Nagy Istvánt Váradi Soma egyházmegyei ügyvéd közbejöttével bizza meg.

Egyzsermind miután egyenesen Molnár József gondnoknak meg nem jelenése miatt kellett e rendkívüli fegyelmi bírósági ülésnek összejönni s miután a rendes egyházmegyei közgyűléseni megjelenésre Molnár József saját beösmérése szerint is esperes által személyesen felhivatott

e rendkívüli fegyelmi bírósági ülés költségében 35 forintban Molnár Józsefet bíróság elmarasztalja, s ennek a polgári utoni behajtásával Váradi Soma egyházmegyei ügyvédet megbizza, azon utasítással hogy ez összeget a költséget előlegezett egyházmegyei segély pénztárba nyugta mellett szolgáltatassa be. A vizsgálati 25 forint költségnek egyharmad részében szintén elmarasztaltatik.

IV. Varga Gyula ujlétai jegyző el'cn.

Ugy az 1893. decz. 20-án Uj-Létán megtartott egyházmegyei fegyelmi vizsgálat jegyzőkönyvéből mint e fegyelmi tárgyalás alkalmával Molnár József ujlétai lakos és Csiha Antal tanító vallomásai által bebizonyítva látja bíróság hogy az ujlétai egyház keblében évek óta dúló zavaroknak értelmi szerzője Varga Gyula ujlétai községi jegyző. Mert 1-ör. nem ellenezte de megengedte hogy az ujlétai község házánál egyházi gyűlések tartassanak lelkesztőtán kívül s annak egyenes melőzésével s azokban maga is részt vett. 2-ör Az egyház gondnoknak előtte tudva lévő kölesönzése ellen fel nem szólalt s jelentést sem tett az egyház előljáráóságának, jóllehet presbytere volt egyházának ; — sőt beleegyezett hogy a község pénztárainál mutatkozott pénzhiányok — habár csak a hivatalos pénztár vizsgálat idejére is — az egyház pénztárából fedeztessenek. 3-ör. Az 1893. decz. 20-án a község házánál szerkesztett lázító iratnak a község asztalára aláírás végett kitételét megengedte annak aláírásától a jelenlevőket nem intete. 4. Ugyan ekkor a vizsgálat színhelyén nyíltan megtámadta az egyházmegyének törvényben biztosított fegyelmi jogát, majd magát a testi büntetést az iskolákban tiltó országos törvényt 5. Ugyanekkor bár látta a felizgatott népnek a vizsgálat színhelye körüli nagymérvű gyülekezését s e gyülekezésnek fenyegető jellegét, hivatalából kifolyólag semmit nem tett a nép békés szétosztatására ; — sőt mikor a vizsgáló küldöttség által kért csendőr őrjárat épen a legkomolyabb perczben megjelent — a különben is ingerült kedélyek még nagyobb ingerlésére egész kihívólag kérdezé az egyházmegye küldöttségétől : mi szükség volt erre ? s kifizeti ennek költségeit? Midőn pedig e kérdésekre küldöttség válaszát megadta — azon ürügy alatt hogy neki a

csendőrök elhelyezéséről kell gondoskodni — a vizsgálat színhelyét tüntetőleg elhagyta, s oda többé vissza nem tért bár presbyter volt. 6 or A Nagyváradon megjelenő „Szabadság“ czimű hirlapban közzétett, onnan a többi hazai lapok által is átvett s általános megbotránkozást keltett, és nemcsak az ujlétai kisdud egyházat, de az érmelléki egész ref. egyházmegyét mélyen sértő hazug közleményt az ujlétai ref. egyháztagnak tömeges katholizálásáról ő szerkesztette s ő küldte be nevezett lapnak közlés végett.

Annál fogva hogy Varga Gyula ujlétai községi jegyző mindezen bünös cselekvényeiért — melyeknek valóban megtörténtéről részben a fenti egyházmegyei vizsgáló küldöttség véleményes jelentése, részben Molnár József ujlétai egyházgondnoknak és Csiha Antal ujlétai tanítónak e tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt vallomásai bizonyosságot tesznek — elvegye méltó büntetését ellene fegyelmi eljárás kérését mondja ki e bíróság, s e tárgyban a szükséges teendők megtételével egyházmegyei esperes Nagy Istvánt — Várady Soma egyházmegyei ügyvéd közbenjöttével bizza meg.

A bíróság összes tagjai által egyhangulag hozott ezen ítélet Lénárt Péter ujlétai ref. lelkész, Csiha Antal ref. tanító és Molnár József ujlétai egyházgondnok előtt egyházi elnök Nagy István esperes által azonnal kihirdettetvén: az ítéletbe mind hárman bele nyugodtak s bele nyugvásukat egyenként élő szóval hallhatólag kinyilvánították.

Az 1—8, továbbá 16—20, és 26 számokat jegyzette Thamássy Lajos e. főjegyző; a 9—12, számokat Váradi Soma v. jegyző; a 13—15, számokat Marjai Péter e. jegyző; a 21—25, számokat Konrád László v. főjegyző.

Hitelesített Székelyhídon 1894. május 15.

Fényes Endre
v. t. bíró.
Vecsey Sándor
e. t. bíró.

Várady Soma
e. ügyvéd.
Szabó József
székelyhídi lelkész.

T á r g y m u t a t ó.

Megemlékezés Kossuth Lajos elhunytáról s nevének és emlékének e jegyzőkönyvben megörökítése.

1. Esperesi jelentés az 1893. okt. 17-től 1894. márczius 26-ig elnökileg végzett ügyekről, helyeslőleg tudomásul vétetik s a benne foglalt intézkedések megerősítettek.

2. A nagyváradai felsőbb leányiskola intéző bizottságának jegyzőkönyve a főtiszteletű egyházkerületre pártolás végett fölterjesztetik

3. A margitai lelkész választás közgyűlés által helyben hagyatik és megerősítetik.

4. Az egyházmegyei lelkészi könyvtárt illető intézkedések helyeslőleg tudomásul vétetnek.

5. Az egyházmegye költség kivetésére lelkészi értekezlet által felterjesztett indítvány elfogadtatik s az azon alapon készült költségvetés kinyomatni rendeltetik.

6. Az országos közalap 1893. évi számadását esperes beterjeszti. Helyeslőleg tudomásul vétetik s kinyomatik.

7. A tanügyi bizottság elhalasztásáról tett elnöki jelentés tudomásul vétetik.

8. A gyámoldai közgyűlés kérésére a lelkészi adósok ellen az egyházmegyei közigazgatási eljárás megadatik, pénztárnok részére a szokásos felmentvény megadása örvendetes tudomásul vétetik, az 1893. évi gyámoldai számadás főbb összegeiben kinyomatni rendeltetik.

9. A számvevőszék jelentése ugy az egyes egyházak, mint az egyházmegyei házi segélypénztár és ó gyámoldai pénztár számadásait illetőleg tudomásul vétetik.

10. A piskolti presbyteriumnak kérésére a kétnemű iskola elválasztását illetőleg határozat hozatik.

11. Az ujlétai egyháznak a tanítói állomás és fizetés rendezése tárgyában s ezzel kapcsolatban Csiha Antal ujlétai tanító beterjesztett kérvényére határozat hozatik.

12. Az éradonyi lelkészi földadójának fizetésére a főtiszt, egyházkerületi közgyűlés 1866. évi 83. sz. a. hozott határozata felujtattik.

13. Az álmosdi leány iskola ügyében kiküldött bizottság jelentése sajnálattal tudomásul vétetik. Fráter Imre e. m. gondnok s álmosdi közbirtokosnak ez ügyre tett indítványa örömmel fogadtatik. Az álmosdi egyháztanács utasittatik hogy a hiányzó fizetési különbözet fedezetéről gondoskodják s az őszi közgyűlésre az eredményről jelentést tegyen.

14. Az érmihályfalvai egyháztanács kérelme Nagy József segédtanítónak állandó tanítóvá lett megválasztásának megerősítése s bekebelezése tárgyában megadatik

15. Szöllösi János debreczeni építész kérvényére határozat hozatik, s az ujlétai egyház előjárósága utasittatik.

16. A szentjobbi egyház kérvénye temető rész eladhatása tárgyában pártolólág felterjesztetni rendeltetik a főtiszt. egyházkerületre.

17. Az ujlétai egyháztanács a kért segély megnyerhetése végett szabályos kérvény beadására utasittatik.

18. Molnár József kérvényének hely nem adatik. Várady Soma e. m. ügyvéd a legszélsőbb határig kiterjedő eljárásra felhatalmaztatik.

19. Az egyházmegye egyházkerületi képviselői 1894-re megválasztatnak.

20. Marjai Péter lemondása az egyházmegyei egyházi jegyzőségről elfogadtatik s a választás elrendeltetik.

21. A széplaki egyház által beterjesztett iskola építési kérvényére határozat hozatik.

22. A felsőábrányi egyháznak az új iskola építésére az engedély megadatik.

23. Az érmihályfalvai egyháztanácsnak az egyházi adókulcsra vonatkozó határozata megerősítettik.

24. Albert Imre szalacsi lakos részére a Tóth Miklós szalacsi tanítót elmarasztaló egyházmegyei végzés kiadására egyházi főjegyző felhivatik.

25. Bende Lajos diószegi lakos kérelme nem teljesíthetőnek találtatik.

26. Az e. m. fegyelmi bíróság ítélete az ujlétai többszörös fegyelmi ügyben:

Kiadta :

Thamássy Lajos

egyh. m. egyházi főjegyző.

